

DOJRZAŁOŚĆ SZKOLNA DZIECKA 6-LETNIEGO

Właściwe przygotowanie dziecka do szkoły wymaga rozumienia dojrzałości szkolnej, która określona jest ogólnie jako poziom wszechstronnego rozwoju dziecka (rozwój fizyczny, emocjonalno-społeczny i umysłowy), który pozwala mu rozpocząć naukę szkolną i bez trudu sprostać obowiązkom szkolnym.

Nauczanie w szkole opiera się na tym, czego dziecko nauczyło się uczęszczając do przedszkola. Osiągnięcia dojrzałości fizycznej, emocjonalno- społecznej i umysłowej- to proces długi i powolny, którego realizacja w przedszkolu rozpoczyna się już w pracy z dziećmi 3-letnimi. Dobra i wszechstronna realizacja programu we wszystkich grupach przedszkolnych powinna zapewnić każdemu dziecku przygotowanie do podjęcia nauki w szkole.

Co zatem należy zrobić, aby ułatwić dziecku start w szkole?

Zwróć tu uwagę na trzy dziedziny rozwoju, które są ze sobą nierozzerwalne połączone w aspekcie gotowości do podjęcia nauki w szkole- jest to: rozwój fizyczny, emocjonalnospołeczny i umysłowy.

O fizycznej dojrzałości dziecka do podjęcia nauki szkolnej decyduje w dużym stopniu stan zdrowia, a więc: sprawność ruchowa i motoryczna, odporność na zmęczenie i choroby, prawidłowy słuch i wzrok, a także sprawność manualna.

W emocjonalno-społecznym rozwoju dziecka zachodzą dość znaczne zmiany w okresie czterech lat wieku przedszkolnego. Dziecko żywo reaguje zarówno na pozytywne jak i negatywne bodźce: śmiechem, płaczem, okrzykiem. Źródłem wielu takich przeżyć mogą być kontakty społeczne z rówieśnikami. Najwcześniejszym wzorem współżycia ze środowiskiem jest dla dziecka-rodzina. Jest ona terenem jego pierwszych doświadczeń. O możliwościach rozwojowych poszczególnych dzieci decydują w znacznym stopniu warunki życia w rodzinie, kultura wychowawcza w domu i sposób zaspokajania jego potrzeb.

Stwarzanie mu sytuacji wyzwalających aktywność i motywację do różnorodnego działania, oraz kontakty społeczne jakie nawiązuje. Dzięki rodzinie przyswajają sobie dziecko nawyki i normy postępowania. Często między dziećmi dochodzi do konfliktów, które 6-latki próbują same rozwiązywać, kierując się ogólnie przyjętymi normami postępowania.

O społecznej dojrzałości dziecka świadczy stopień jego samodzielności, w różnych sytuacjach

(czynności samoobsługowe, higieniczne). Wdrażanie do różnych prac uczy dziecka obowiązkowości, dążenia do osiągnięcia celu i pokonywanie trudności- jest to jeden z elementów dojrzałości szkolnej siedmiolatka.

O rozwoju umysłowym dziecka w dużym stopniu decyduje jego aktywność i ciekawość świata.

U dzieci młodszych pytania dotyczą rzeczy konkretnych i aktualnych zdarzeń. Stopniowo zaczynają się pojawiać pytania z zakresu wiedzy ogólnej, aż do pytań o rzeczy oderwane, czyli abstrakcyjne. Zawsze starajmy się odpowiadać na pytania zadane przez dziecko. W wieku przedszkolnym to właśnie pytania są formą aktywności, dzięki której następuje okolicznościowe uczenie się dzieci. Jeżeli czasem nie potrafimy odpowiedzieć dziecku na zbyt skomplikowane pytanie, nie powinniśmy krępować się zajrzeć do książki. Dziecko przekona się, że w książce można znaleźć nie tylko odpowiedź na swoje pytanie, ale także dowiedzieć się wielu ciekawych rzeczy. Pomoże to, wzbudzać motywację do nauki czytania. Należy pamiętać także, iż podstawową rolę w rozwoju mowy dziecka pełni dom rodzinny. Dziecko przejawia silne skłonności do naśladowania mowy dorosłych, dlatego należy dawać mu prawidłowy przykład np. mówić do dziecka wyraźnie, nie używać zdrobnień ani

spieszceń.

Pod koniec wieku przedszkolnego dziecko powinno umieć słuchać uważnie wypowiedzi innych osób, rozumieć polecenia dorosłych, swobodnie wypowiadać się w mowie potocznej. Bogaty zasób słów powinien umożliwić mu porozumiewanie się w sposób zrozumiały nie tylko dla rodziców, ale i dla szerszego otoczenia. Powinno dzielić się wrażeniami, przeżyciami, wyrażać swoje pragnienia i oceny. Mowa powinna być poprawna pod względem gramatycznym i artykulacyjnym.

Prawidłowa wymowa jest podstawą w nauce czytania i pisania. Gotowość do podjęcia nauki w szkole wymaga ogólnej dojrzałości tych trzech sfer rozwoju dziecka.

Czytanie to swoista forma komunikowania się ludzi. Dziś czytanie należy do podstawowych umiejętności człowieka. Nauka czytania jest jednym z ważniejszych zadań edukacyjnych przedszkola, mających przygotować wychowanków do nauki w szkole. Ponieważ nie istnieje jedna metoda najlepsza dla wszystkich dzieci, optymalne jest połączenie i wykorzystanie elementów różnych metod, tak aby każde dziecko miało możliwość zdobycia

umiejętności czytelniczych. Program przedszkola jest tak skonstruowany, aby przygotować dziecko do nauki czytania i pisania przez cały okres jego pobytu w przedszkolu. Od samego początku pobytu dziecka w przedszkolu kładzie się nacisk na rozwój mowy oraz artykulacji u małych dzieci, percepcji wzrokowej, słuchowej, sprawności ruchowej oraz orientacji w przestrzeni. W przygotowaniu do nauki czytania i pisania przywiązuje się wagę do kształtowania procesów analizy i syntezy.

Na początku roku szkolnego pobytu dziecka w grupie dzieci sześciolletnich nauczycielka wprowadza wiele ćwiczeń mających usprawnić analizę i syntezę słuchową wyrazów, ponieważ niezbędnym warunkiem w nauce czytania jest słuch. Pozwala on dziecku rozróżniać poszczególne głoski w wyrazach. Początkowe ćwiczenia mają na celu wyodrębnianie głosek w nagłosie (na początku) i wygłosie (na końcu) wyrazów.

Najtrudniejszym etapem tej formy ćwiczeń jest wyodrębnianie głosek w śródgłosie (w środku) wyrazów. Wszystkie te ćwiczenia prowadzone są w formie zabawy i są one koniecznym wstępem do nauki czytania w grupie 6-latków. Zabawy słuchowe pozwalają na scalanie wyrazów z głosek, odróżnieniu podobnych głosek. By ułatwić dzieciom naukę czytania, zwracamy uwagę na prawidłową wymowę, bawimy się w tworzenie wyrazów, liczymy sylaby; głoski, tworzymy słowo od określonej głoski.

Przygotowanie do nauki pisania.

Powodzenie w opanowaniu tej umiejętności zależy od sprawności rąk i koordynacji ich ruchów ze wzrokiem.

Musimy pamiętać przede wszystkim o tym, że tak jak do nauki czytania tak i do nauki pisanie

nie wszystkie dzieci są gotowe w tym samym czasie i w tym samym stopniu. Jest to zależne od poziomu rozwoju psychofizycznego, od woli, chęci i zainteresowania dziecka. Słaba jest też kontrola wzroku nad pracą tych mięśni. Około 5-tego roku życia doskonalą się sprawność

w wykonywaniu bardziej precyzyjnych ruchów rąk, budzi się coraz większe zainteresowanie czynnościami manualnymi jak: rysowanie, malowanie, lepienie, wycinanie. Cała twórczość plastyczna ma na celu przygotowanie dziecka do nauki pisania. W naszej pracy z dzieckiem zawsze musimy pamiętać o tym, że każde dziecko ma inne, zupełnie indywidualne tempo uczenia się i nie można zmuszać go do ćwiczeń przygotowawczych na siłę.

Rozwojowi **myślenia matematycznego** u dziecka sprzyja wykonywanie licznych czynności

na przedmiotach w najbliższym otoczeniu. Czynności te mają początkowo formę zabawową,

potem stopniowo zaczynają być zastępowane słowami, aż wreszcie dochodzi do operowania symbolami.

Zagadnienia matematyczne, w zakresie których dziecko posiadało wiadomości i umiejętności dotyczą pojęć przestrzennych (na, pod, obok...rozdzielenia kierunków), porównywania wielkości, różnicowanie i nazywanie figur geometrycznych tworzenia zbiorów, działań na liczbach naturalnych, z zastosowaniem znaków $>$, $<$, $=$, $-$. Do wszelkich działań matematycznych potrzebne są różnorodne przedmioty ze względu na konkretny wyobraźniowy charakter myślenia dziecka.

Podsumowując moją wypowiedź pragnę zwrócić uwagę na to, iż wiek przedszkolny to okres tak dynamicznego rozwoju, takiej chłonności umysłu, jaki się już w życiu człowieka więcej nie powtarza. Nie można marnować szansy dziecka, nie można zaprzepaszczać okazji,

jakie stwarzać może każdy dzień, wartościowo i pożytecznie spędzony.

..... „Kierowanie, pobudzanie rozwoju dziecka w procesie wychowania polega przede wszystkim na dostarczaniu bodźców i treści wyzwających jego własną aktywność, potrzebę

ruchu i działania w połączeniu z afirmatywnymi przeżyciami umacniającymi dobre samopoczucie i wiarę we własne możliwości...”

S.Wygotski.